

# HOUSE OF EUROPEAN HISTORY ON TÄYNNÄ MAHDOLLISUUKSIA

RIITTA MIKKOLA

**K**ulunut takki, karttoja, mainosjulisteita, videoita, Zastava-auto, keisariäinen suomalaisrotin - House on European History on museo, jossa ei ole tekstejä. Käydesäni museossa minulla meni hetki tajuta, etten voi turvautua selitystekstien lukemiseen. 55-vuotiaan historianopettajan on opeteltava uusi tapa tutustua museoon. Mutta opetteleminen kannattaa. Kuvien ja esineiden avulla voi oppia sellaista, mitä teksteissä ei ole.

Euroopan parlamentti hankki 30-luvulla rakennetun hammasklinikan talon itselleen vuonna 2008. Tarkoitus oli avata museo, jossa käsitellään eurooppalaisuutta ilman kansallista painotusta. Euroopan kaupungit ovat täynnä kansallismuseoita, mutta nyt haluttiin avata museo, joka miettii sitä, mitä on olla eurooppalainen ja miten Euroopan historiaa voidaan käsitellä ilman kansallisia painotuksia. Museo

on ollut auki vuodesta 2017 asti, ja siellä käy vuosittain noin 200 000 kävijää.

Museo käsittelee eurooppalaista historiaa Ranskan vallankumouksesta nykypäivään asti. Kun nousee portaita ylöspäin, pääsee ajassa eteenpäin, mutta lähestyminen ei ole perinteisen kronologinen vaan temaattinen. Vakituinen näyttely tuo esille näkökulmien ja tulkintojen moninaisuuden. Museossa on itäistä ja läntistä, saksalaista ja ranskalaista, uutta ja vanhaa propagandaa. Esineiden avulla tutustutaan niin poliittiseen kuin kulttuurihistoriaan. Esineitä käsitellään myös muistihistorian kautta. Esillä on esimerkiksi Sarajevon pommituksista pelastunut kirja, yksi harvoista.

## Museoon voi tutustua yksin tai yhdessä

Museo on auki joka päivä, ja sisäänpääsy on kaikille ilmainen. Ryhmille opastuksia tarjotaan neljällä kielellä: englanniksi, saksaksi, ranskaksi ja hollanniksi. Oppilaat voivat myös tutustua museoon valmiiden tehtävämateriaalien avulla, jotka löytyvät museon nettisivuilta: [historia-europa.ep.eu](http://historia-europa.ep.eu). Tehtävät on jaettu aihealueisiin, ja koska museo on todella suuri, opettajan kannattaakin tarkkaan miettiä etukäteen, mihin aiheeseen keskittyy.

Museokävijä saa avukseen tabletin, joka opastaa kävijää jokaisella EU:n 24 kielellä. Opastustabletin avulla alkavat kuvat ja museoesineet aueta. Kun nousee seuraavaan kerrokseen, virtuaalinen opastus alkaa automaattisesti. Jokaisesta museokohteesta, olipa se kuva, kartta tai esine, saa lisätietoa tabletista. Käyttöliittymä on yksinkertainen ja toimi ainakin minun kohdallani hyvin. Tabletit voi ottaa myös op-



Visual thinking -työpajan harjoituskuva.  
Kuva: Wikipedia commons.

pilaiden kanssa, mutta koska informaation määrä tableteissa on valtava, jäin miettimään, jaksavatko oppilaat käydä museota läpi tällä tavoin. Omalla kohdallani aika (ja energia) loppui toisen maailmansodan kohdalla, koska olin intoutunut 1800-luvun ja 1900-luvun alun teemoista niin paljon.

Museoon pääsee tutustumaan myös käymättä Brysselissä virtuaalikierröksellä. Museon kotisivuilla on linkki, jonka avulla pääsee valitsemaan haluamansa teemat ja tutustumaan niihin tarkemmin. Myös virtuaalimuseo on tarjolla 24 kielellä. Erityisen kiinnostava osio on viimeinen osuus ”Yhteinen muisti, erilaiset muistot”. Sen avulla oppilaat voivat itse tutustua muistihistoriaan, juutalaisten kansanmurhaan ja kommunismin perintöön. Esillä on esimerkiksi vuonna 2012 Euroopan komission kilpailua varten suunniteltu kampanjajuliste, joka sai osakseen ankaraa kritiikkiä, koska siinä oli kuvattu sirppi ja vasara. Tästä aiheesta saa hyvän keskustelun siitä, miten asioita saa muistella.

## Mitä eurooppalaisuus on?

Pysyvä näyttely alkaa pohdinnalla siitä, mitä Eurooppa oikein on. Aluksi tutustutaan antiikin aikaisen myyttiin, jossa Zeus ryöstää Foinikian Europeprinsessan. Kuvat ja taideteokset eri ajoilta kuvaavat tulkintoja Euroopasta. Näytteillä myös on Euroopan karttoja eri ajoilta ja kartta maailmasta ”ylösalaisin”. Eikö Eurooppa olekaan ylhäällä ja keskellä? Samassa kerroksessa esitetään 14 asiaa, jotka Eurooppa on jättänyt perintönä maailmalle. Lista jää mieleen pyörimään: millainen on maanosa, jonka perintönä on demokratia ja valistus mutta myös orjakauppa ja kansanmurha?

Tutustuin museoon Euroclion seminaarissa monikansallisen ryhmän kanssa. Keskustelua herätti se, mitä Eurooppa on. Onko Eurooppa sama kuin EU? Onko Euroopan historian muistaminen muiden maanosien väheksymistä? Kiinnostavaa oli myös kuulla, kun museolehtori kertoi kritiikistä, jota museo saa. Akateemiset tutkijat ovat arvostelleet sitä, että 1900-luvun totalitaariset (kommunismi ja natsi-Saksa) järjestelmät esitetään samalla osastolla. Kun museo asetti erikoisnäyttelyssään näytteille puolalaisen Rainbow Madonnan, muutamat mepit ottivat yhteyttä museoon ja vaativat kuvan poistamista. Kritiikki kertoo siitä, että museo herättää ajatuksia.

## Visual thinking (3-2-1)

Pääsimme osallistumaan työpajaan, jossa tutustuttiin Eurooppa-kongressiin 1948. Aihe ei ollut minulle ennestään tuttu, joten työpaja oli kokemus siitä, millaista on olla oppilas. Työtavassa katsotaan kuvia ja tutkitaan, mitä niissä on, ja keskustellaan aiheesta tältä pohjalta.

Aloitimme katsomalla kuvaa isosta salista, jossa on paljon ihmisiä. Aluksi jokainen kirjoitti lapuille kolme sanaa kuvasta. Sen jälkeen kirjoitimme kaksi virkettä. Lopuksi kirjoitimme yhden kysymyksen. Laput asetettiin esille ja lajiteltiin aiheen mukaan. Keskustelimme siitä, mitä olimme kirjoittaneet. Esille tuli, että kyseessä on vakavien miesten kokous kirkon näköisessä paikassa. Takaseinän iso E herätti keskustelua.

Toisessa osassa oppaamme kertoi lyhyesti, mistä kokouksessa on kysymys. Katsoimme lyhyen videon, jossa Winston Churchill piti puhetta. Selvisi, että paikka on Haagin kuninkaallinen ritarisali. Paikalla oli 750 edustajaa eri puolilta Eurooppaa. Tutkin itse jälkepäin, että Suomesta paikalla oli RKP:n Hjalmar Procopé, jolle Suomen hallitus vuonna 1946 kieltäytyi myöntämästä passia. Procopé vietti loppuelämänsä maanpakolaisena Ruotsissa ja USA:ssa.

Visual thinking -työpajan kolmas osa oli toisto alusta: kolme sanaa, kaksi virkettä ja yksi kysymys. Nyt huomasi, että varsinkin kysymykset olivat päässeet uudelle tasolle. Mitä kongressi tarkoitti tulevaisuuden kannalta? Keitä ei ollut kutsuttu paikalle? Onko Euroopan kehitys ollut kohti yhtenäisyyttä vai päinvastoin?

## Tutustu jo tänään!

House of European History on monipuolinen museo. Opettajalle se on lähde moneen eri aiheeseen. Museossa kannattaa käydä Brysselissä ollessaan, ja jos ei pääse museon luo, museo tulee kävijän luo virtuaalisesti. ■

*Kirjoittaja on espoolainen historian opettaja, joka osallistui Euroclion ja House of European järjestämään koulutukseen toukokuussa.*